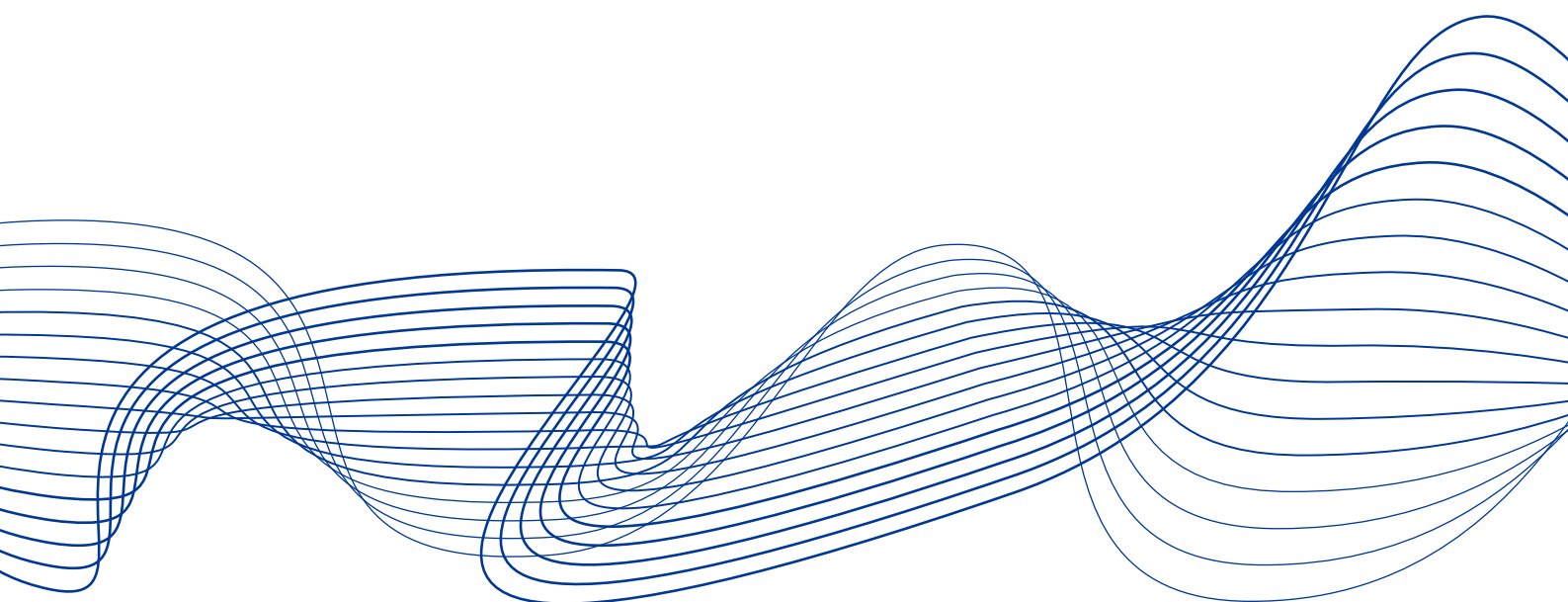

Letno poročilo

2015

ESRB

Evropski odbor za sistemska tveganja

Evropski sistem finančnega nadzora

Kazalo

Predgovor	2
Povzetek	3

Predgovor

Mario Draghi
Predsednik
Evropskega odbora za sistemska tveganja

V letu 2015 je Evropski odbor za sistemska tveganja (ESRB) še naprej pozorno spremljal možne vire sistemskih tveganj v evropskem finančnem sistemu in gospodarstvu. Znaki stopnjevanja ranljivosti so se občasno pojavljali na treh področjih. Predvsem je obstajala velika tržna volatilitetnost, ki so jo jeseni 2015 sprožila gibanja v glavnih nastajajočih tržnih gospodarstvih, nato pa se je hitro razširila na svetovne in tudi evropske finančne trge. Pri tem je bil ESRB pozoren na tveganje ponovnega vrednotenja na svetovnih finančnih trgih in v odziv na zgornja gibanja povzdignil to tveganje v najvišjo kategorijo. V začetku leta 2016 so se ranljivosti deloma uresničile, pri čemer so gospodarsko okolje zaznamovale nadaljnja negotovost glede svetovnega gospodarskega okrevanja, vztrajna šibkost v bilancah stanja bank in zavarovalnic v EU ter visoka raven javnega in zasebnega dolga. Drugič, sektor bančništva v senci se je v EU še naprej povečeval in postajal vse bolj notranje povezan, kar je pomenilo, da bi se morebitni šoki in okužbe iz tega sektorja lahko prenesli v druge dele finančnega sistema. In tretjič, geopolitična negotovost v skoraj vseh regijah, ki obkrožajo Evropo, je prispevala k temu, da je zaskrbljenost še naprej ostajala povišana.

Po drugi strani so imeli makrobonitetni organi prvič na voljo razmeroma širok nabor orodij, ki jih v okviru svojih politik lahko uporabijo, da bi izboljšali odpornost bančnega sektorja proti tem tveganjem, čeprav podobni instrumenti za ostale dele finančnega sektorja ne obstajajo. V podporo nacionalnim makrobonitetnim organom je ESRB razvijal institucionalni okvir, ki bo omogočil, da se ukrepi v posameznih državah medsebojno dopolnjujejo, s čimer se bo zmanjšalo tveganje regulatorne arbitraže. Poleg tega je za vse tri evropske nadzorne organe pripravil makrobonitetne neugodne scenarije za področja v njihovi pristojnosti (predvsem bančništvo, zavarovalništvo in centralne nasprotne stranke). In nenazadnje, ESRB je preučeval strukturna področja, na katerih se pojavljajo tveganja, zlasti sistemska vloga, ki bi jo za gospodinjstva, banke in celotno gospodarstvo lahko imela izpostavljenost stanovanjskemu in poslovnemu nepremičninskemu sektorju, kot tudi sistemska narava nekaterih tveganj, ki se širijo iz zavarovalniškega sektorja.

Za svoje člane je ESRB še naprej deloval kot forum za zaupno izmenjavo stališč o kratkoročnih, srednjeročnih in dolgoročnih ranljivostih sistemske narave. Makrobonitetna politika je v skoraj vseh državah članicah EU postala operativna.

Frankfurt na Majni, julij 2016

Mario Draghi

Predsednik ESRB

Povzetek

Leto 2015 je bilo peto leto delovanja Evropskega odbora za sistemska tveganja. ESRB se vse od vzpostavitve v letu 2010 sooča z izrednimi razmerami, ki so nastale zaradi finančne in državne dolžniške krize v celotni Evropi. Čeprav so se tržni kazalniki sistemskih tveganj vrnili na predkrizne ravni, so v finančnem sistemu EU še naprej obstajale velike ranljivosti. Tako je ESRB izpostavil štiri glavna tveganja za finančno stabilnost v EU: (i) ponovno vrednotenje premij za tveganje na svetovnih finančnih trgih, ki ga dodatno stopnjuje majhna tržna likvidnost; (ii) nadaljnje poslabšanje bilanc stanja bank in zavarovalnic; (iii) zmanjšanje vzdržnosti dolga v državnem, podjetniškem in gospodinjstvem sektorju; (iv) šoki in okužbe finančnega sistema iz sektorjev bančništva v senci.

Določanje premij za tveganje na svetovnih finančnih trgih je ESRB spričo velike tržne volatilitosti povzdignil v najvišjo kategorijo tveganj. Volatilitost so jeseni 2015 sprožila gibanja v glavnih nastajajočih tržnih gospodarstvih, nato pa se je hitro razširila na svetovne in tudi evropske finančne trge. V začetku leta 2016 se je tveganje ponovnega vrednotenja premij za tveganje na svetovnih finančnih trgih deloma uresničilo, pri čemer so gospodarsko okolje zaznamovale vztrajna negotovost glede svetovnega gospodarskega okrevanja, nadaljnja šibkost bilanc stanja bank in zavarovalnic v EU ter visoka raven javnega in zasebnega dolga. Spomladi in poletju 2015 se je povečalo tveganje, da se bo ponovno razplamtela državna dolžniška kriza, čemur je med drugim botrovala politična negotovost v Grčiji. Čeprav so cene premoženja v Grčiji strmo upadle, je bil prenos okužbe v druge močno zadolžene države omejen. Od poletja 2015 dalje se je zaskrbljenost trgov glede Grčije močno zmanjšala. Sistem bančništva v senci je v EU tekom leta 2015 zaradi strukturnih gibanj še naprej rasel in postajal vse bolj notranje povezan, zato je postalo potrebno, da ga makrobonitetni organi pozorneje spremljajo. In nenazadnje, geopolitična negotovost v skoraj vseh regijah, ki obkrožajo Evropo, je prispevala k večji zaskrbljenosti glede razvoja razmer.

V letu 2015 je ESRB še naprej razvijal makrobonitetne politike in usmeritve za uporabo makrobonitetnih instrumentov, ki pokrivajo bančni in nebančni finančni sektor. Prvič, preučil je sistemska tveganja, ki izhajajo iz dejavnosti evropskih zavarovalnic in pozavarovalnic. V svojem zaključnem poročilu je priporočil, da se presodi, ali makrobonitetni organi potrebujejo dodatna orodja, da bi lahko ukrepali v zvezi s sistemskimi tveganji, povezanimi z zavarovalniškim sektorjem v EU. Drugič, opravil je strukturno analizo odnosa med gibanji v nepremičninskem sektorju in finančno stabilnostjo. Tretjič, nadaljeval je delo v zvezi s sistemskimi tveganji, ki bi se lahko pojavila zaradi zapoznelega in nenadnega prehoda v nizkoogljično gospodarstvo. In četrtič, v sodelovanju z ECB je leta 2015 začel dela, ki so potrebna, da bi lahko spremljal in ocenjeval tveganja za finančno stabilnost, ki nastajajo zaradi dolgotrajnega obdobja nizkih obrestnih mer.

ESRB je prispeval tudi k stresnim testom, ki so jih začeli izvajati trije evropski nadzorni organi. V začetku leta 2015 je tako pripravil neugodne makrofinančne scenarije, ki bodo uporabljeni v postopku testiranja odpornosti pokojninskih skladov z določenimi pravicami, ki ga izvaja Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine (EIOPA). Leto zatem, v prvih mesecih leta 2016, je razdelal neugodna makrofinančna scenarija, ki sta bila nato posredovana Evropskemu bančnemu organu (EBA) za stresni test bančnega sektorja ter organu EIOPA za stresni test zavarovalniškega sektorja. Prvič je prispeval tudi k stresnim testom centralnih nasprotnih strank, ki jih izvaja Evropski organ za vrednostne papirje in trge (ESMA).

ESRB je nadaljeval delo o centralnih nasprotnih strankah in predložil dva prispevka za obravnavo v Evropski komisiji v okviru pregleda uredbe o evropskih tržnih infrastrukturah (EMIR). Pri tem se je strinjal s splošnim konceptom uredbe, obenem pa izrazil stališče, da bi bilo proticiklični prispevek pravnega okvira mogoče bistveno povečati. Uvedba klavzule o pregledu v uredbo, konkretno o

makrobonitetni uporabi kritij in odbitkov, bo omogočila nadaljnji razvoj načel, ki urejajo te instrumente.

V primerjavi z letom prej se je v letu 2015 močno povečalo število ukrepov, ki pokrivajo makrobonitetne zadeve. Kot je bilo pričakovano, so med državami članicami EU še naprej obstajale velike razlike glede števila in vrste sprejetih ukrepov. Deloma se je število ukrepov povečalo zaradi določitve sistemsko pomembnih institucij in uvajanja režima za proticiklični kapitalski blažilnik. Zelo pomembno področje za ukrepe makrobonitetne politike je ostal tudi stanovanjski nepremičninski sektor. Nadalje je tekom leta 2015 več držav EU obravnavalo – in v več primerih tudi sprejelo – pobude politik za obvladovanje tveganj, ki izhajajo iz posojil v tujih valutah. Ob koncu leta 2015 je ESRB vzpostavil koordinacijski okvir za presojo čezmejnih učinkov ter prostovoljno vzajemnost ukrepov makrobonitetne politike, saj je v notranje povezanem finančnem sistemu, kakršen je enotni evropski trg, večje usklajevanje politik nujno, da se zagotovi učinkovitost nacionalnih makrobonitetnih politik.

Kot zadnje je ESRB v obravnavanem obdobju še naprej spremljal in analiziral izvajanje preteklih priporočil ESRB. Analiza Priporočila ESRB o financiranju kreditnih institucij (ESRB/2012/2) je pokazala precejšen napredek pri harmonizaciji nacionalnih okvirov za krite obveznice. Isto priporočilo je hkrati uspešno podprlo politike upravljanja tveganj ter postopke in kontrole za tveganja, povezana s tem, delovalo pa je tudi kot okvir za spremljanje obremenitve sredstev.

Kolofon

© Evropski odbor za sistemska tveganja, 2016

Poštni naslov 60640 Frankfurt na Majni, Nemčija
Telefon +49 69 1344 0
Spletno mesto www.esrb.europa.eu

Vse pravice so pridržane. Razmnoževanje v izobraževalne in nekomercialne namene je dovoljeno pod pogojem, da je naveden vir.

Presečni datum za podatke v tem poročilu je 6. junij 2016.

To je kratka različica Letnega poročila ESRB 2015, ki obsega le predgovor in povzetek. Celotno poročilo je na voljo v angleščini, nemščini in španščini.

ISSN 1977-5261 (pdf)
ISBN 978-92-899-2465-8 (pdf)
DOI 10.2866/05499 (pdf)
Kataloška št. EU DT-AB-16-001-SL-N (pdf)